

Kheper-Ankhu Papers

Xókún-xókwín

Lexique Philosophique Fəngbe

© xdlpf, n°03, 10/2019

**Gǎnhúmè (absolutisme), Xómixó (absorption),
Nubíblá (abstinence), Xókúnḡesínnűme (abstraction)**

Mahougnon Sinsin

Absolutisme = Mezín-mejí, Gǎnhúmè, Ayiswí

Tínmè:

- A- Dò toxó dídó sín ali jí: Gǎn dűdű gǎnnú-gǎnnú ma na vivo toví tosi.
- B- Dò tamelinlen li ji : è mò akpá dòkpó géé bo ka zé yló bǐ-kpíkπέ.

- Zě dđ xó ná:

Mezín-mejí, gǎnhúmè nɔ j'akò xá toxó-tođò ă.¹

Absorption (logique) = Xómixó

Tínmè:

Dò xósɔgbexó sin ali jí ó, xómixó nyí nűlensén éé dɔ: xókwín-gbàkún dķbu è e zě dđ xókwín dķvo ji ó, nó mì xókwín wegɔ ó.² Tito sén ó tɔn dɔe:

$$\mathbf{a \vee ab = a \qquad a (a \vee b) = a}$$

- Nűwłantóxó³:

¹ Toxó-tođò = Démocratie.

² Xósɔgbexó = la logique ; nűlensén = loi mathématique ou logique ; xókwín-gbàkún = facteur ;

³ Citations d'auteurs.

« Wan yí nú me ó, ɔagbe wa nú me ma byó lè tɔn we ; ‘A ɔò na bló lě nú mì’’ nɔ tɔn gbéɔé ɔò Wanyiyí sín nú me ă ». Antoine De Saint-Exupery

Abstinence = Nubíblá, Aɔɔbíblá

Tínmè:

Meɔesuno jró bó seyi zò nú viví gbeme fí tɔn lée.

- Mexóxó mĩtɔn lée sin xó:

« Sinsenno lée kpóɔó malenu lée kpó nó ɔò emi nɔ blá nù. Coó, yě gègè kú xòmè bó dá hú awòvi kanmasa ». Daa Gbekɔntɔn

Abstraction

a- Xókúndesínnũme : Ayí do nũ me lobo ɔè xókún tɔn.⁴

b- Xókwínvòtɔ, xókwíntófwe : Xókwín ma junjɔn nũɔe jí.

- Nũwlantóxó:

«Ayihún è vĩ lée nɔ da ó ɔexlé ɔò yě ɔó fénú xókúndesínnũme tɔn». Charles Baudelaire

⁴ Xókún = concept ; xókwín = terme, mot.